

Eksponat miesiąca - Styczeń 2023 r.

Odznaka Pamiątkowa Sejmu Ustawodawczego 1919-1922

grajewskiego posła Jana Zyskowskiego

Jako eksponat miesiąca stycznia proponujemy Odznakę Pamiątkową Sejmu Ustawodawczego, którą otrzymał pierwszy poseł związany z Grajewem – Jan Zyskowski.

Odznaka jest kształtu okrągłego i ma średnicę 30,5 mm. Została wykonana najprawdopodobniej metodą bicia lub odlewu z mosiądzu i tombaku srebrzonego. Jest dwuczęściowa. Główna część jest delikatnie wypukła. W zewnętrznym otoku emaliowanym na kolor biały umieszczono napis: u góry – SEJM USTAWODAWCZY, u dołu – RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ, rozdzielone kropkami. Środek emaliowany na kolor czerwony, w formie promienistej szrafury. Centralnie przymocowany jest za pomocą dwóch drucików ukoronowany orzeł zwrócony w prawo z rozpostartymi skrzydłami, stojący na księdze. Na grzbiecie księgi wypukły napis: 1919 / LEX / 1922. Rewers odznaki gładki, w jego dolnej części wygrawerowany inicjał i nazwisko właściciela: J. Zyskowski. Centralnie umieszczony gwintowany słupek z nakrętką o śr. 19,6 mm. Nakrętka wypukła z blachy, z dwoma symetrycznymi, półokrągłymi skrzydełkami. Od wewnętrznej strony w lustrzanym odbiciu widoczny napis KNEDLER, oznaczający producenta Jana Knedlera, którego zakład grawerski znajdował się w Warszawie przy ul. Nowy Świat 45.

Odznaka została przekazana do zbiorów GIH w formie depozytu przez jego wnuków: Irwinę Zaborowską-Kłoczko oraz Tadeusz Zaborowskiego.

Sejm Ustawodawczy – Sejm wyłoniony częściowo w drodze demokratycznych wyborów pięcioprzymiotnikowych (bezpośrednich, powszechnych, równych, tajnych i proporcjonalnych) 26 stycznia 1919 uzupełniony polskimi posłami parlamentów państw zaborczych. Później stopniowo uzupełniany wyborami w poszczególnych dzielnicach do 1922 r. Na koniec kadencji liczył 442 posłów. Pierwsze zebranie odbyło się 10 lutego 1919 r., a ostatnie – 27 listopada 1922 r. Sejm ten stworzył podstawy ustrojowe nowoczesnej demokracji w II RP. Sejm Ustawodawczy funkcjonował do momentu ukonstytuowania się wybranego na mocy konstytucji Sejmu i Senatu, co nastąpiło 1 grudnia 1922 r. Sejm Ustawodawczy odbył 342 posiedzenia, uchwalając 571 ustaw. Do ważniejszych ustaw uchwalonych przez ten Sejm należą: Mała Konstytucja, Konstytucja marcowa z 17 marca 1921 oraz Statut Organiczny Województwa Śląskiego i szeroki pakiet ustaw socjalnych.